

er jeg temmelig overbevist om, at Svarene vilde have kommet til at lyde væsentligt forskellig. (Afbrydelse). Jo, det kan De være overbevist om! Altsaa, naar vi gaa ud fra, at der ogsaa i dette Tilfælde maa kræves den Erstatning, Grundloven hjemler, er jeg selvfølgelig fuldstændig enig deri, og det ere vi jo alle sammen forpligtede til at bøje os for. Men den Erstatning, Grundloven hjemler for Ejendommens Afstaaelse i hvilken som helst Form, kan selvfølgelig ikke gaa ud over den til den givne Tid virkelig eksisterende Ejendomsret. Dersom man gaar ud deraf, vil man ved en saadan Erstatnings Udbetaling komme til at forære de paagældende Ejere eller Besiddere en Værdi, som de ikke hidtil have besiddet, og det gaar jeg ganske vist ud fra, at samtlige disse paagældende Ejendomme kun ere besiddede med den Servitut — som alle vidste og alle hidtil have været fuldt fortrolige med — at de havde at finde sig i Afstaaelse uden direkte Erstatning af forskelligt Vejmateriale, kun med Adgang til Erstatning for den Skade, som de derved lede i deres Jordbrug. Alt, hvad der i Lovgivningsmagten indtil 1849 i denne Henseende er blevet bestemt, er en Indskrænkning i Ejendomsretten, som Grundloven ikke ved sin Ikrafttræden har forandret. Jeg hørte det ærede Medlem, eller jeg hørte det just ikke, men jeg har læst det ærede Medlem for Esbjerg (Bluhmes) Udtalelser i Ejor om denne Sag, og han opkastede med fuld Føje det Spørgsmaal: hvor langt ned i Grunden gaar Ejendomsretten? (Bluhme: Til Centrum!) Nogen autentisk Fortolkning foreligger ikke og kan vistnok heller ikke komme til at foreligge, men at det i den almindelige Bevidsthed ikke er saa, at Ejendomsretten i alle Tilfælde rækker til Jordens Centrum, er der mange Eksempler, der vise. Det er mig bekendt, at Ejendomme i min Egn i vid Udstrækning ere blevne solgte saaledes, at Sælgeren har forbeholdt sig hele Undergrunden og kun solgt Pløjelandet — for mit eget Vedkommende er dette saaledes Tilfældet — det er tinglæst, en Mængde Skøder lyder derpaa. Det er altsaa et Forhold, der viser, at man i Praxis meget let kan skille Ejendomsretten over Overfladen og Ejendomsretten over Undergrunden. Endvidere vide vi alle sammen, og jeg tror ogsaa, at det er blevet anført, at Lovgivningen over for Danefæ bestemmer, at alt, hvad der findes af dødes Efterladenskaber — hvilket Danefæ betyder — skal afgives til Staten, og den Erstatning, der ydes derfor, er ikke den Erstatning, som Grundloven vilde

kræve efter sin naturlige Opfattelse, thi Erstatningen, der ydes derfor, er kun Metallets Værdi, men alle vide jo, at Værdien af en eller anden Oldtidsgenstand er mangfoldige Gange dobbelt af selve Metallets Værdi. Medens Metallets Værdi kan løbe op til højst et Hundrede Kroner eller et Par Hundrede Kroner, er Genstandens ligefremme Salgs værdi mange Gange større; men der hviler altsaa ogsaa her en Servitut, for saa vidt angaar disse Genstande under Jordens Overflade. Naa, det samme er altsaa nu Tilfældet med Hensyn til Vejmateriale. Den hidtil gældende Lovgivning bestemmer, at alle Ejere og Brugere maa underkaste sig den Forpligtelse at afgive uden direkte Erstatning visse Vejmaterialier, kun mod Godtgørelse for Indgreb i Agerbruget. Det er altsaa det, som jeg vilde udtale over for den ærede Ordfører, at han maa ikke tro, at det er Juristerne alene, der opfatte dette Forhold paa denne Maade, men at det er en Opfattelse, som er almindelig gældende, og som man er fuldt fortrolig med Landet over. Derfor tror jeg ikke, at man kan paaberaabe sig Grundlovens § 82, som Grundlag for den Foranstaltning, der her tilsigtes, at forandre Erstatningen for saaledes afgivne Materialer til at blive noget helt andet, nemlig en virkelig Købesum for disse Materialer, Værdien nu bestemt paa den ene eller den anden Maade. Jeg maa nu sige, at jeg er ikke lidet betænkelig ved at gaa til en Foranstaltning af denne Art, fordi det er mig ganske indlysende, at medens man kommer til at skænke Ejere og Brugere en Værdi, de ikke hidtil have besiddet, paadrager man derved tilige Kommunerne Landet over en meget betydelig Udgift. Jeg tror ikke, at det er Tidspunktet nu til at paadrage Kommunerne forøgede Udgifter, og jeg nærer ingen Tvivl om, at det i Praxis vil vise sig at blive en i Øjeblikket ret betydelig forøget Udgift og i kommende Aar en stadig voksende større Byrde.

Imidlertid, selve Principet i Loven venter jeg paa ingen Maade nu at skulle kunne ændre, og jeg gentager, at fra mit Synspunkt set, er den Indstilling, der foreligger fra Udvalget, ogsaa en Forbedring principmæssig set fra det foreliggende Lovforslag, idet der herved gives nogle Lempelser i de Regler, som ellers vistnok vilde blive ikke saa lidt kostbarere. Men naar jeg har taget Ordet, altsaa uden Haab om, at der vil ske Ændringer i Hovedsagen i Lovforslaget, saa er det for at gøre den Henstilling til det ærede Udvalg, om det